

IT-avdelningen
Elisabeth Smedberg
IT-chef

Långsiktig plan för digitalisering och IT 2021–2026

Utöver de strategiska målen som högskolestyrelsen fastställt för KMH i *Vision och strategi 2021–2026* finns en rad externa förväntningar och krav inom högskolegemensamma områden som KMH förväntas leva upp till. För att säkerställa att KMH uppfyller dessa förväntningar finns särskilda planer för dessa högskolegemensamma områden. Ett av dessa områden är digitalisering och IT.

Bakgrund

KMH har under de senaste åren arbetat konsekvent med att utveckla och öka säkerheten i IT-infrastruktur och nätverk liksom att implementera nya lagar och förordningar som ställer krav på IT och digital informationshantering. Parallellt har administrativa IT-verktyg löpande utvecklats. Konsekvenserna av Coronapandemin har medfört att KMH snabbt behövt ställa om till en digital arbetssituation även i undervisningen som medfört utveckling av nya digitala verktyg och ny teknik för att kunna genomföra arbetsuppgifter och undervisning utan att vara på plats. På samma sätt har Sverige nationellt, övriga lärosäten och organisationer i omvärlden, snabbt ställt om till de nya förutsättningarna. Digitaliseringen i världen har pga pandemin tagit ett stort kliv framåt. Enligt en nyligen publicerad FN-rapport ligger Sverige på en sjätte plats (av 193 länder) som är bäst på digitalisering, Danmark ligger först.

Den strategiska inriktningen för digitalisering och IT ska gå i linje med KMH:s strategi samt ska även utgå från Regeringens digitaliseringsstrategi, nationella och internationella strategier och överenskommelser inklusive nordiska och inom EU. Primärt behöver KMH i första hand säkerställa att svensk lag uppfylls och EU-förordningar efterlevs och därefter jobba utifrån de gällande strategiska inriktningar som KMH själv anger, regeringens digitaliseringsstrategi och EU:s digitaliseringsstrategi.

Tillämpliga ramverk för digitalisering och IT är framförallt regeringens digitaliseringsstrategi och de uppdrag som givits till aktuella myndigheter för att uppfylla strategin, arbetsgruppen för digitalisering inom SUHF, EU:s digitaliseringsstrategi samt gällande nationella lagar och EU-förordningar/direktiv och Agenda 2030 liksom klimatramverket.

Övergripande har samtliga strategier och planerade insatser som mål att skapa långsiktig digital hållbarhet i samhället. Nationellt och inom EU syftar digitaliseringsstrategierna framförallt till att öka IT-kompetensen i samhället utifrån en digitaliserad värld, bygga upp en gemensam säker digital infrastruktur som underlättar samarbete och dataflöden inom EU. Även Sveriges samarbete med de nordiska länderna arbetar i samma riktning.

FN:s *Agenda 2030* med 193 anslutna länder syftar till att världen ska bli mer hållbar inom olika områden bl a genom digitalisering som är ett av medlen för att bidra till ett mer kostnadseffektivt sätt att använda jordens resurser.

Regeringens digitaliseringsstrategi har en hög ambitionsnivå vilken går i linje med EU:s digitaliseringsstrategi och beskriver hur digitaliseringspolitiken ska bidra till konkurrenskraft, full sysselsättning samt ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling. Åtgärder och insatser går i linje med svensk lagstiftning och gällande EU-direktiv och EU-förordningar som bl a ställer krav på villkor för datahantering och etablerande av hög IT-säkerhet. Prioriterade delområden är *ökad IT-kompetens, säker och hållbar digital infrastruktur, digital omställning i näringslivet* samt *digitalisering av offentlig service*.

I *EU:s digitaliseringsstrategi* och i ”*digitala mål för 2030*” läggs stort fokus på att främja en sammankopplad, interoperabel och säker digital inre marknad. Den ökade förekomsten av dataintrång och cyberkriminalitet gör att samhället blir alltmer beroende av IT. En hög IT-säkerhet är därför nödvändig både ur ett nationellt och ur ett EU gemensamt perspektiv.

EU:s NIS-direktiv började gälla 2018 vilket syftar till att påskynda åtgärder och höja EU-medlemsstaternas skyddsnivå när det gäller samhällskritisk infrastruktur så att informationssäkerheten för samhällsviktiga tjänster ska öka. Under 2019 togs en särskild cybersäkerhetsakt fram (2019/881) inom ramen för den europeiska byrån för nät- och informationssäkerhet (European Union Agency for Network and Information Security, ENISA).

EU:s förordningar omfattar en strävan att bl a etablera en hög IT-säkerhet vilket har resulterat i nya svenska lagar och nya föreskrifter från berörda tillsynsmyndigheter.

Dataskyddsförordningen (GDPR) tillkom 2018 och ställer krav på hur personuppgifter får hanteras inom EU där integritetsmyndigheten IMY, (tidigare benämnd Datainspektionen) har tillsynsansvar.

Nya föreskrifter för myndigheternas informationssäkerhetshantering och åtgärder för skydd av informationstillgångar tillkom 2020 från myndigheten för samhällsskydd, MSB som är tillsynsmyndighet. Föreskrifterna ställer krav på informationsklassning av myndigheters data och högre krav på myndigheters åtgärder för skydd av informationstillgångar i form av krav på utformning av IT-nätverk.

I Sverige leder myndigheten för digital förvaltning (DIGG) och har i uppdrag från regeringen ansvar för digitalisering av offentlig förvaltning. DIGG arbetar bl a med utformning av ett *strategiskt program för att möta och leda den digitala strukturomvandlingen i Sverige*. Andra åtgärder är att uppfylla EU-förordningen (EU 2018/1724) om inrättande av en *gemensam digital ingång på EU-nivå* (även kallad SDG-förordningen) för medborgare inom EU vilken ska göra det enklare för privatpersoner och medborgare att agera över gränserna (t ex flytta/arbeta i ett annat land). Ett viktigt uppdrag är att etablera en *förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte och skapa ett nationellt ramverk för grunddata*. Detta för att underlätta samarbete mellan myndigheter och i slutänden för medborgaren.

Inom högskolesektorn har SUHF:s arbetsgrupp för digitalisering till uppgift att bevaka, följa upp och samarbeta kring lärosätenas digitalisering inom högskolesektorn på nationell och internationell nivå. Arbetsgruppen ska bevaka vad bl a olika parter gör inom området såsom digitaliseringsrådet, Sunet, svensk nationell datatjänst (SND), Kungliga biblioteket (KB), URFI m.fl samt verka för ökat samarbete mellan lärosäten.

En dom i EU-domstolen^[2] har blivit mycket uppmärksammas och har medfört att det regelverk som möjliggjort överföringar av personuppgifter till USA ("Privacy Shield") ogiltigförklarats från den 16 juli 2020. I USA har företag och organisationer genom en självcertifieringsrutin kunnat ansluta sig till ett regelverk kallat "Privacy Shield". Dataskyddsförordningen (GDPR) föreskriver att överföringar av personuppgifter till tredjeland (utanför EU/EES-området) är förbjudna om inte mottagarlandet säkerställer en hög skyddsnivå för uppgifterna, kallad *adekvat skyddsnivå*. Ett antal länder utanför EU/EES bedöms säkerställa en adekvat skyddsnivå för personuppgifter. I det aktuella fallet ifrågasatte domstolen i vilken utsträckning överföringar till USA kan rättfärdigas genom Europeiska Kommissionens standardavtalsklausuler (SCC) för överföringar av personuppgifter till USA (och globalt) eftersom

mottagarlandets nationella lagar medger att underrättelsemyndigheten har rätt att ta del av uppgifter utanför landets gränser.

Domen har resulterat i att vid överföring till USA i dessa fall behöver extra skyddsåtgärder företas. European data protection Board (EDPB) har tagit fram rekommendationer om vilka ytterligare skyddsåtgärder som kan användas vid överföring av personuppgifter till länder utanför EU och EES när skyddsnivån i mottagarlandet inte kan anses tillförsäkra en likvärdig skyddsnivå.

<https://www.gdprsummary.com/sv/schrems-ii-en-sammanfattning-allt-du-behoover-veta/>

ITCF-nätverket har av högskoledirektörerna fått i uppdrag att för högskolesektorn utarbeta rekommendationer med anledning av konsekvenserna av Schrems II.

Prioriterade områden

Regeringens delområden i digitaliseringsstrategin omfattar delområdena *ökad IT-kompetens, digital trygghet, digital innovation, digital ledning och digital infrastruktur* och syftar till ett hållbart digitaliserat Sverige som är bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Dessa ligger i linje med EU:s strategiska målsättningar.

KMH väljer att använda samma rubricering på sina prioriterade områden inom digitalisering och IT.

IT-kompetens

Genom ökad *IT-kompetens* för medborgarna ska alla människor ha förmåga och möjlighet till ett livslångt lärande. Utbildningssystemet ska moderniseras och utveckling av nya utbildningar prioriteras för att möta arbetsmarknadens behov av omställning när befintliga yrken ersätts med nya genom digitalisering där ett stort ansvar läggs på lärosäten för högre utbildning att utveckla. Detta bl a genom att lärosäten ska förenkla upprättandet av avgiftsfria MOOC-distansutbildningar (Massive Open Online Courses) för allmänheten.

Digital trygghet

Digital trygghet ska skapas genom att de digitala statliga systemen har en hög tilltro vilket baseras på att medborgarna kan lita på myndigheternas IT-tjänster. En hög IT-säkerhet är därför nödvändig samtidigt som individens integritet ska vara skyddad vid behandling av personuppgifter. Flera satsningar görs nationellt och internationellt för att kraftigt öka IT-säkerheten. Myndigheten för digital förvaltning ansvarar som ett led av EU-rådets *förordning (EU) nr 910/2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på*

den inre marknaden för att främja standarder för e-legitimering inom EU genomföra insatser inom området.

Samhället blir alltmer beroende av att den digitala infrastrukturen upprätthålls vilket gör att insatser ska företas för att skydda viktiga samhällsfunktioner. Alltmer fokus läggs på att myndigheter i Sverige och inom EU har en hög IT-säkerhet då cyberkriminaliteten har ökat markant. Digital trygghet omfattar även att verifiera och säkerställa personers identiteter. Olika insatser genomförs både nationellt inom EU och internationellt i högskolesektorn för att upprätta gemensam infrastruktur och etablera former för hur e-legitimationer kan användas över landsgränserna både för medborgare och studenter för att underlätta samarbete mellan länder, dataöverföring och tillgång till information.

Digital innovation

Digital innovation syftar till ett ökat fokus på öppen datadriven och digitalt driven innovation och forskning vilket innebär att bl a främja statliga myndigheters arbete med tillgängliggörande av data för vidareutnyttjande. Arbete pågår därutöver både nationellt, inom Norden och internationellt för att öka kompetens och användning av artificiell intelligens i IT-system. Inom högskolesektorn pågår ett arbete med att utveckla system för att kunna dela öppna forskningsdata liksom tillhandahållande av lagringsplatser.

Digital ledning

Genom digital ledning ska Sverige skapa ett tydligt statligt ledarskap i den digitala förändringen. Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) har fått i uppdrag att leda detta arbete och samordna arbeten nationellt utifrån gällande EU-förordningar/direktiv. DIGG har även i uppdrag att följa upp fortskridandet av Sveriges digitalisering.

Digitala infrastruktur

Den digitala infrastruktur innebär att hela Sverige bör ha tillgång till infrastruktur som medger snabbt bredband, stabila mobila tjänster och som stödjer digitalisering. I regeringens standardiseringsstrategi finns strategiska prioriteringar ur ett nationellt, europeiskt och internationellt perspektiv för att erhålla en enhetligare hantering av standarder för att underlätta överföring av data inom EU. En förvaltningsgemensam digital infrastruktur ska bl a utarbetas som förutsätter användning av det nationella ramverket för grunddata för informationsutbyte i den offentliga förvaltningen.

Handlingsplan

IT-kompetens

- För att möta ovanstående digitala förändringar behöver KMH utveckla utbildningen samt säkerställa att lärare har den IT-kompetens som krävs för att kunna använda ny teknik och media i undervisningen samt generellt öka IT-mognaden hos medarbetare.

Ansvarig: Akademin och Rådet för högskolepedagogik och IKT

- Den högskolepedagogiska delen behöver vidareutvecklas så att undervisningsmetoder tar stöd av ny teknik i hela eller delar av kurser som kan främja studenternas inläring och som ett led i KMH:s digitalisering. En viktig förutsättning för ökad användning av digital teknik är att säkerställa att resurser finns för investeringar.

Ansvarig: Akademin och Rådet för högskolepedagogik och IKT

Digital trygghet

- Genomföra åtgärder för att höja IT-säkerheten i KMH:s IT-plattform för efterlevnad av nya lagar/förordningar /föreskrifter nationellt och inom EU med beaktande av övriga internationella och globala överenskommelser vilka Sverige har förbundit sig till.

Ansvarig: IT-avdelningen

- KMH behöver genomföra insatser för e-legitimation inom ramen för högskolesektorns utvecklingsarbete.

Ansvarig: IT-avdelningen

Digital innovation

- KMH behöver utveckla rutiner för hur lagring av forskningsdata ska hanteras på kort och lång sikt och former för förvaltning av data långsiktigt för bevarande.

Ansvarig: Högskolebiblioteket

- KMH behöver börja testa AI inom ett mer avgränsat projekt för vidare analys och användning inom olika områden i verksamheten.

Ansvarig: IT-avdelningen

Digital ledning

- KMH behöver löpande bevaka DIGG:s arbete och följa upp lärosätets löpande digitalisering samt implementera redan fastställda former för årlig prioritering av digitaliserings- och IT-utvecklingsinsatser.

Ansvarig: IT-avdelningen

Digitala infrastruktur

- KMH:s IT-utveckling behöver säkerställa att nationella och EU-specifika ramverk implementeras för de IT-tjänster som kräver ett informationsutbyte i den offentliga förvaltningen nationellt och med EU.

Ansvarig: IT-avdelningen

- Säkerställa investeringar av ny teknik för att möjliggöra digitalisering på KMH.

Löpande arbete: IT-avdelningen

Beslut i detta ärende har fattats av rektor Helena Wessman efter föredragning av planeringschefen Nina Cajhamre. Studentrepresentant har haft möjlighet att yttra sig i ärendet.

Helena Wessman

Nina Cajhamre